

DOLENSKI

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

USKA KNJIŽNICA
A JARCA
MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak
četrtak - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROCNINA 600 din, polletna
300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma
1 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki
v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 10 (520) Leto XL
NOVO MESTO, 10. MARCA 1960

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik -
NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz
Dilančeve ulice), Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave
št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno
podjetje "Delo" v Ljubljani

KONGRESU NAPROTI

Devet občinskih konferenc Socialistične zveze delovnega ljudstva je za nami. Tako kot nedavni občni zbori osnovnih organizacij SZDL, so potrdile precejšnji napredek in znatne spremembe v delu te najmožnejše politične organizacije. Poročila, pripravljena za konferenco, in razprave - v njih je sodelovalo 159 delegatov in gostov, med njimi več članov Glavnega odbora SZDL Slovenije - so zajele celotno problematiko, ki je pred delovnimi ljudmi našega okraja. Težišče referatov in prispevka delegatov je bilo v gospodarskih vprašanjih: uresničevanje družbenega plana, dvigovanje proizvodnosti in storilnosti, modernizacija kmetijstva, skrb za komunalna in druga javna dela, da našemu namo nekatera izmed poglavlji, ki so bila v ospredju zanimanja udeležencev vseh občinskih konferenc. To je hkrati tudi najrealnejša podoba razpoložanja in pripravljene delovnih ljudi v okraju za reševanje najbolj perečih nalog, ki so zlasti letos pred nami. Smo v pomembnem obdobju, ko z vsemi silami bijemo boj proti ostankom nekdanje nerazvitosti in zaostajanja za drugimi področji republike. Iz meseca v mesec narasta vrednost celokupne proizvodnje, ki prihaja iz rok naših delavcev in kmetov. Narodni dohodek se razveseljuje dviga. Tudi v tistih predelih, kjer so doslej govorili samo o tem, kaj vse še potrebujejo, začenjajo vlagati sredstva v proizvodne namene, da bodo čez nekaj let imeli dovolj denarja za elektrifikacijo, vodovode, stanovanja in druge komunalne potrebe. Velika pripravljenost, so delovali pri vsem tem z lastnimi močmi in dvignili kraj iz dosežane sorazmerne zaostalosti, potrjuje takim zamislim in je lepo spricevalo večje zavesti državljanov.

Vse, kar smo pravkar našli, pa je prebrano z delom in prizadevanjem osnovnih in občinskih organizacij Socialistične zveze, je odraz njenega dela. O tem so prepričljivo poročali govorniki na konferencah, delegati pa so jih podprli s številnimi podatki o željah in zahtevah po napredku. V tem obdobju najvažnejšo kvaliteto spremembe v dejavnosti Socialistične zveze. Naj postavimo za zgled brežiško konferenco, ki je bila izmed vseh v okraju najtemeljiteje pripravljena (vnapre) razdeljeno poročilo, odlična in zelo stvarna, razgibana razprava delegatov

iz vasi in mesta ter pod.). Nič več dolgih, načelnih utemeljevanj o nujnem razvoju kmetijstva, temveč konkretno delo: to in to bomo naredili, to že pripravljamo, ta in ta naloga ima prednost, takole smo se lotili dela... Preprosto, vsakomur razumljivo in resno so se pomenili o svojih nalogah; sprejeti sklepi so dober plod konstruktivne in mobilizacijske razprave.

Morda ni odveč še pripomba, da je večina poročil zajela preveč samo doseženi napredek, premalo kritično pa napake, brez katerih seveda nismo. Ponekod so se ljudje z vasi premalo oglašali na konferencah. Premalo so poročila pokazala tudi delež drugih organizacij, ki so kolektivni člani SZDL (Zveze borcev, Zveze ženskih društev, Partizana, tabornikov, rezervnih oficirjev in dr.). Občinski odbori SZDL bodo morali nuditi posled vodstvom teh organizacij več politične pomoči, da bo uspeh skupnega dela še večji. Tudi glede vključevanja žena v javno in družbeno življenje pri nas še niso premagani vsi zastareli nazori o vlogi žene. Tu čaka Socialistična zveza še veliko dela, saj je njena naloga, da pomaga ženam do resnične enakopravnosti.

Dosežene razvoja in čedalje večjega vpliva Socialistične zveze smo lahko upravičeno veseli. Veliko število njenih organizacij je že postalo mobilizator in ustvarjalni član našega napredka. Drugim bo treba pomagati, da se bodo v to razvile. Dolžnosti v organizacijah SZDL so še marsikje nepravilno razdeljene; posamezniki so preobremenjeni z delom, nekateri pa spet brez konkretnih delovnih zadolžitvev. Krepitev osnovnih organizacij in njihovo tesno povezovanje s krajevnimi odbori, z zbori volivcev in z različnimi organi samoupravljanja ter pravilna teritorialna vskladitev teh teles je zdaj ena prvih dolžnosti.

Do kongresa - in še po njem - pa je pred nami še ena naloga: nadaljnja številčna rast vrst Socialistične zveze. V zadnjih treh mesecih se je odstotek volivcev, ki so člani SZDL, dvignil v okraju od 43 na 56. Ni ovir, da že do kongresa ne bi dosegli vsaj 60 odstotkov v SZDL včlanjenih volivcev ali celo več. Zlasti osnovne organizacije naj dobro pregledajo svoja področja in stalno vključujejo nove člane, zlasti se žene in mladino.

Dve delovni izmeni pri NOVOLESU v Straži

● S 1. marcem so uvedli v kombinatu Novolesa v Straži 2 izmeni. Tretjo ne nameravajo uvesti, ker bi potrebovali za zdaj preveč lesa. Obrat predela zdaj 28 do 30 kub. m bukovih hlodov na dan, iz tega lesa dobe 6 do 8 kub. m vezanih plošč, kar predstavlja najvišji procent izkoriščenja bukovine v državi.

● Pred mesecem so v obratu vezanih plošč v Straži uvedli topli obrok. Od skupno 180 zaposlenih se hrani tu 60 ljudi. Obrok stane 40 din.

● Pogled na današnji Titov trg v Novem mestu - o njegovi novi podobi berite več na 4. strani številke

V načrtu: cesta Plano-Brezova reber

Načrt za kamionsko cesto Plano - Brezova reber, ki bo dolga 2.100 m, je že pripravljen. Gradnja pa je letos še ne bodo začeli, ker bo investitor - gospodarska lesna poslovna zveza - najprej dokončala cesto na Tuzko goro. Kmetije se za to gradnjo zelo zavzemajo, saj so že podpisali na občini Zuzemberk, da bodo dali zemljo po kateri poteka trasa. Za čimprejšnjo gradnjo se zavzema tudi Zveza borcev, ki ima na Fratu partizanski dom. Z novo cesto, katere gradnja bo stala okoli 7

milijonov dinarjev, bi se skrajšal izvoz lesa iz tega področja (na novo cesto gravitira 210 na privatnih in 80 na gozdov SLP) do železniške postaje Straža za 8 km. Cesta bi bila važna še za lovstvo in turizem, ker bi približala Frato Novemu mestu za 12 km. Gospodarsko korist bi imelo še več tamkajšnjih vasi, ki bi dobile krajšo zvezo z mestom. Ko bodo dobili novo cesto se jim bo splačalo voziti v mesto tudi odpadke in manjvredni les, ki so ga zdaj puščali v gozdu kjer je gnil.

SAMOPRISPEVKI ZA ŠOLSTVO IN KOMUNALO

Zborci volivcev v novomeški občini so v glavnem končani, ostali pa bodo zaključeni do konca tega tedna. Po omeni občine so odlično uspeli glede aktivnosti in udeležbe. V mestu in bližnji okolici so razpravljali na zborih o družbenem planu in proračunu za 1960 ter posebej o gospodarskih in negospodarskih investicijah. Seznanili so se tudi z urbanističnim načrtom mesta, in okolice, razpravljali pa so največ o objektih, ki bodo namenjeni stanovanjskim skupnostim. Na podeželju so volivci obravnavali predvsem kmetijsko, družbeni plan, gospodarske in negospodarske investicije ter proračun. Povsod pa so dali velik poudarek temu, da je treba izvršiti petletni plan v štirih letih, kar so tudi tople pozdravili. Glede negospodarskih investicij so bili volivci mnenja, da so največje potrebe v šolstvu in komunalni; zato so se tudi odločili, da bodo sodelovali pri tej izgradnji s samopriskipi

DRAGOCENE REZERVE

in ogromne neizkoriščene ter neprecenljive možnosti za nadaljnji donosni razvoj gospodarstva v okraju imamo v turistični dejavnosti

Na zadnjem zasedanju Ljudske skupščine LRS so 29. februarja in 1. marca ljudski poslanci razpravljali zlasti o problemih gostinstva, turizma in družbene prehrane. V tehni razpravi je sodelovalo 17 ljudskih poslancev, ki so vsi brez izjeme ugotovili, da bi lahko postala turistična dejavnost Slovenije ena izmed osnovnih in tudi najdonosnejših vej narodnega gospodarstva. Pri tem pa imamo v turizmu neštete neizkoriščene možnosti, ki naravnost terjajo drugačen odnos do tega vprašanja in hitro ureditev številnih perečih problemov s tega področja. O razvoju turizma v našem okraju je na skupščini razpravljala tudi ljudska poslanka inž. Vilma Pirkovič, ki je med drugim dejala:

Dolejska, Bela krajina in Spodnje Posavje imajo vse pogoje za razvoj turizma, vendar so bile do nedavnega kot turistične pokrajine skorajda neznan. Avtomobilska cesta je v turističnem pogledu odprla ta del naše domovine ne samo domačim, ampak tudi inozemskim turistom. Ogromno turistov gre v zadnjem času skozi Dolenjsko ali pa prihaja sem. Posebno inozemski tranzitni promet se je silno povečal. Pa tudi velika večina domačih turistov sedaj postopoma spoznava lepoto teh predelov, ki so jim bili doslej zaradi oddaljenosti neznan. Ter se navdušujejo nad temi tako rekoč novoodkritimi pokrajinami.

● Kaj vse terja izredno hiter razvoj turizma v okraju?

Več momentov je, ki narekujejo potrebo po izredno naglem razvoju turizma na tem področju naše republike.

S seje predsedstva okrajnega odbora Socialistične zveze

V soboto in ponedeljek so na redni seji predsedstva okrajnega odbora SZDL razpravljali najprej o nalogah organizacij Socialistične zveze pred VII. zletom Bratstva in enotnosti, ki bo letos junija v Novem mestu. O pripravah na zlet je poročal na seji predsednik okr. zveze TVD Partizan Srečko Skrt. Sklenjeno je bilo, da organizacije SZDL s čim širšim pojasnjevanjem in sodelovanjem store vse, da bo zlet ne le velika telesovzgojna prireditvev in priložnost za organizacijsko ugotovitve vseh naših telesovzgojnih, športnih in drugih organizacij, temveč hkrati tudi pomembna politična manifestacija bratškega sodelovanja obmejnih okrajev treh republik.

Na seji so nato analizirali pravkar zaključene občne zbornice Socialistične zveze v vseh 9 občinah, o čemer danes obširneje poročamo v posebnem pregledu. - V nadaljevanju seje v ponedeljek je predsedstvo razdelilo dotacije družbenim organizacijam in okrajnim zvezam društev za leto 1960; tudi letos bo to pomoč OLO razdeljeval sekretariat okr. odbora SZDL.

O problemih strokovnega šolstva v okraju ter o "Dolenjski založbi" je nato poročala podpredsednica OLO inž. Vilma Pirkovič. Predsedstvo je sprejelo stališče o nadalj-

V R E M E

ZA ČAS OD 11. DO 12. III.

Približno do 16. marca bo hladno vreme s pogostimi snežnimi padavinami. Zlasti sredi marca.

V nadaljnjem poteku zboljšanje in nato spomladansko toplo vreme. Dr. V. M.

in rimskih najdbišč preko zgodnjeevropskih fresk ter arhitektonsko izredno zanimivih samostanov in gradov iz raznih obdobij pa do folklornega in etnografskega bogastva kar je vse za domače in inozemske turiste močno privlačno in zanimivo. Če bi znali vse to kulturno bogastvo v to namene boljše popularizirati in izkoristiti kot do zdaj.

6. Edinstveni objekti in spomeniki iz NOB, ki so na tem področju koncentrirani in ki predstavljajo za prebivalce naše kakor tudi drugih jugoslovanskih republik in posebno še za mlado izredno zanimive in poučne objekte ter se v ta namen še vse premalo izkoriščajo. Pa tudi za mnoge inozemske turiste, ki prihajajo v našo državo s simpatijami do osvobodilne borbe naših narodov, so ti objekti izredno pomembni, ker so specifični in se nahajajo tako rekoč v srcu Evrope ter so sprito bližine vstopnih prehodov in avtomobilske ceste veliko lažje dostopni kot objekti iz NOB v Bosni ali drugih republikah.

● ves okraj: turistično zanimiva pokrajina

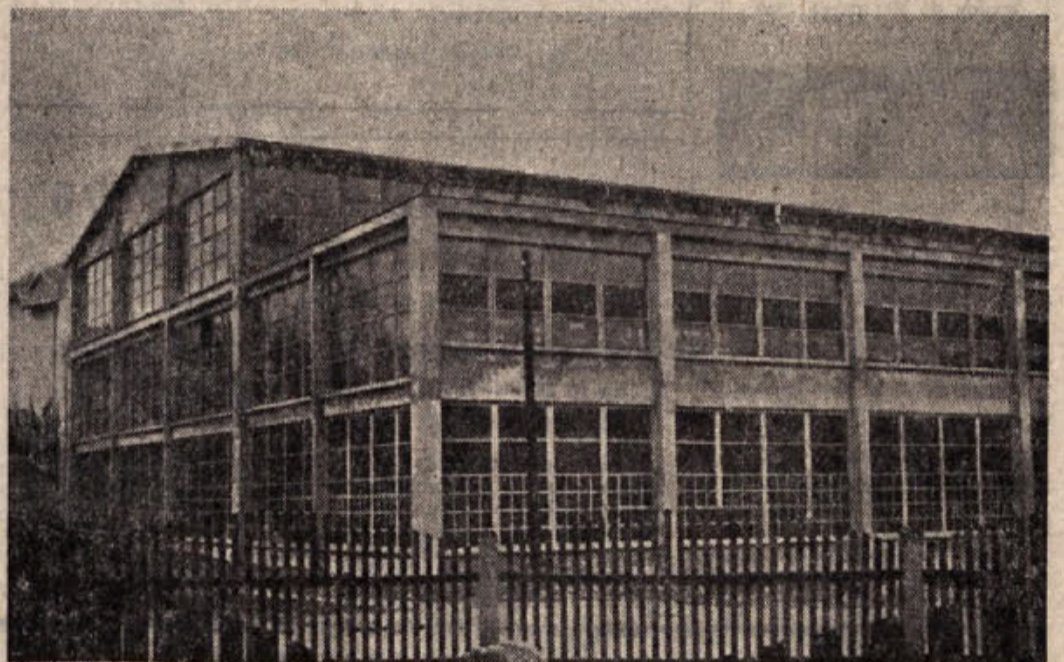
Zaradi vsega tega so ti predeli naše domovine postali v zadnjem času, ko imamo avtomobilsko cesto, lažje dostopni in turistično silno zanimivi, tako da je naval domačih in inozemskih turistov, zaenkrat, sicer še prehodnih, zelo velik. Toda mi nismo dovolj pripravljeni za sprejem tolikoštevilnih turistov, posebno še ne v sezoni. Kot prva naloga se torej postavlja znatno razširjenje turističnih in gostinskih kapacitet, in čemer se že dela, toda

inž. Vilma Pirkovič, ljudska poslanka in podpredsednica OLO Novo mesto

potrebno bo še odločneje razširiti te kapacitete kot to predvidevajo dosedanja načrta. Poleg tega bo treba misliti tudi na razširitev kapacitete ležišč pri privatnikih. Razširjene turistične kapacitete je potrebno organizirati prvenstveno vzdolž avtomobilske ceste, nato pa še v bodočih turističnih centrih pod Gorjanci (Kostanjevica, Pleterje) pod Rogom, v zgornji dolini Krke, v Beli krajini in dolini Kolpe, v Posavju, na Blazelskem, na Gorjancih, Rogu itd.

Vzporedno s tem smo in bomo še v prihodnjih letih naravno modernizirali cestno omrežje na vseh teh področjih. Tako bo torej načrta izgradnje turističnih, gostinskih, zdraviliških in planinskih kapacitet na vseh področjih rastla vzporedno z razvojem sodobnega cestnega omrežja. Prva etapa tega dolgoročnega (Nadaljevanje na 2. strani)

IMV - tovarna avtomobilov

Združenje proizvajalcev motorjev in motornih vozil Jugoslavije je na seji 3. februarja letos dokončno priznalo IMV Novo mesto za tovarno avtomobilov. S tem je združenje dejansko stanje le formalno potrdilo, saj Industrija motornih vozil Novo mesto živi, diha in se razvija že 4 leta. Priznanje pa je vseeno pomembno, ker naši tovarni avtomobilov zagotavlja sredstva za uvoz tistih delov, ki jih v Jugoslaviji še ne proizvajamo.

Novo mesto je torej dobilo četrto jugoslovansko tovarno avtomobilov. Do zdaj so bile kot takšne priznane le TAM, Crvena Zastava in FAP. IMV Novo mesto bo proizvajala dostavne avtomobile nosilnosti do 1 tone, v izvedbah Sanitet, Turist, Kombi in Servis. Zmogljivost proizvodnje bo dosegla še letos 5 avtomobilov na dan. Zmaga vztrajnega kolektiva je pomembna tudi v moralnem pogledu, saj je avtomobil IMV - 1000 prvo vozilo domače konstrukcije v serijski proizvodnji. - Na sliki: pogled na lani zgrajeni objekt Industrije motornih vozil Novo mesto.

Dragocene rezerve v turizmu

(Nadaljevanje s 1. strani)
načrta se sedaj že ureditve, nadaljevala pa se bo postopno v prihodnjih letih.

Ne enostranskih opredelitev ne turistične in zdraviliške kraje!

Nekoliko bi se rada ustavila še pri termalnih zdraviliščih, ki predstavljajo specifična vprašanja na našem področju. Imamo Dolenjske, Cateške in Šmarjske toplice. Ker so pri vseh kapacitete daleč premajhne, so v izdelavi načrti za znatno razširjenje kapacitet teh zdravilišč. Pri izdelavi teh načrtov so se pojavila vprašanja, ali naj se ti kraji razvijajo kot zdraviliška ali kot turistični kraji. Mnenja smo, da ne bi bilo pravilno, če bi se enostransko opredelili le v eno ali drugo smer. Vse te toplice imajo namreč možnost zelo širokega in vsestranskega razvoja. Dolenjske in Cateške toplice se bodo razvile v specializirane zdravstvene ustanove za zdravljenje revmatikov iz vse Slovenije, kar pa ne bo niti najmanj oviralo, da se ne bi vzporedno s tem razvijali v letih krajih tudi razni turistični, športni, zabavni in drugi objekti.

Tako nameravamo narediti iz vseh teh zdravilišč poleg modernih zdravstvenih ustanov še močne turistične centre, ki bodo skrbeli za fizično in psihično razvedrilo svojih prehodnih in stalnih gostov. Športni zimski in letni bazeni, razna športna igrišča, zabavišča, prostori za kulturne prireditve, organiziranje raznovrstnih kulturnih, športnih in drugih prireditev, organiziranje izletov v druge kraje dolenjskega turističnega področja — z vsem tem bomo skušali v prihodnjih letih, ko bomo ta program postopoma uresničevali, pritegniti in zadovoljiti stalne, prehodne ter nedeljske turistične izletnike, ki imajo svoje zaledje na našem področju, kakor tudi tedenštevilneje inozemske turisti.

Smatramo, da bo ob vzporednem razvoju zdraviliških in turističnih kapacitet v teh centrih možno do maksimuma izkoristiti bogate naravne pogoje, ki jih tu imamo, ter na ta način omogočiti bolnim delovnim ljudem, da si zdravje popolnoma vrabijo, hkrati pa ob izvirih iste zdravilne vode omogočiti množicam zdravih državljanov, da ohranijo svoje zdravje in delovno sposobnost, da se temeljito opočijejo ter okrepijo svoje umske in fizične sposobnosti. Smatram, da ob smotrni razporeditvi in lokaciji zdravstvenih, turističnih, športnih in rekreacijskih objektov v teh krajih ne bo prišlo do neskladnosti in trenj med zdravstvom in turizmom, temveč obratno do smotrnega gospodarskega sožitja ter čim bolj racionalnega izkoriščanja naravnih bogastev ter komunalnih in drugih investicij.

namenom, da obogatimo in olepšamo življenje delovnemu človeku ter da poživimo domači in inozemski turizem.

Cepprav smo šele na začetku poti, sem vendar prepričana, da se bodo z naporom prebivalstva ter ob pomoči skupnosti razvile tudi Dolenjska, Bela krajina in Posavje v turistično zelo privlačna in pomembna področja.

Imenovanji pri OLO

Odborniki OLO Novo mesto so na zadnji seji 26. februarja imenovali za načelnika oddelka za družbene službe dr. Bogdana Skrlja, dosedanjega vršilec dolžnosti načelnika Stan-ko Muzlovič pa je bil razrešen. Za šefa Uprave za gozdarstvo OLO je bil imenovan inž. Slobodan Rajič. Cestitamo!

5 turizmom in za turizem mora dihati prebivalstvo vsega okraja

Poleg že omenjenega razširitve turističnih kapacitet in izgradnje turističnih in zdraviliških centrov v novomeškem okraju ter vzporedno s tem izgradnje sodobnega cestnega omrežja, bomo morali s temi nalogami reševati še mnogo drugih vprašanj. Tako bo treba posvetiti izredno veliko pozornost vzgoji strokovnega kadra za turizem in gostinstvo, kakor tudi vzgoji celotnega prebivalstva za naloge v turizmu, turistični propagandi itd. Posebno velika odgovornost čaka trgovska in obrtna podjetja našega okraja, da bodo prilagodila svoje poslovanje in usluže zahtevam sodobnega tranzitnega in turističnega prometa. V zvezi z razvijajočimi se turizmom so naši naporji usmerjeni načrtno tudi na izboljšanje lovišč divjadi, ribogojnic, planinskih postojank itd. V zadnjem času posvečamo zelo veliko skrb tudi arheološkim izkopavanjem, zbiranju izredno bogate epigrafskega gradiva, ozivljanju izvorne folklorne, restavriranju dragocinskih kulturnih in zgodovinskih spomenikov, ki jih je na našem področju izredno veliko, restavriranju objektov iz NOB, pozivljanju celotnega kulturnega življenja in prireditve — vse z

potem pa bodo vpeljale delo po učniku. Na njihove proizvode ni reklamacij, kar pomeni da prodajajo le kvalitetne izdelke.

Kmetijska zadruga je v zimskem času sklepala kooperacijske pogodbe. Plan imajo: krompirja 40 ha, travnikov 20 ha, travnikov 40 ha, detelje 30 ha, krmnih okopavin 15 ha, vinogradov 7 ha in sadovnjakov 5 ha. Od tega so že sklenili

Otrok padel pod voz

1. marca ob približno pol osmih je vozil z Malega Kamna proti Senovemu J. K. dva skupaj speta voza. Otroci, ki so šli takrat v šolo, so se začeli občasno na zadnji del prvega voza. Pri tem je padla s sora šolarica K. U. Povozilo jo je prvo desno kolo zadnjega voza in ji zlomilo desno nogo.

Gospodarstvo v Mirni peči

Pletilstvo v Mirni peči je obrat novomeške Industrije perila. Tu pletejo le obroške žabe, ki gredo najbolj v promet, včasih pa še negovice. Svoje izdelke prodajajo v Ljubljano, Maribor in Ptuj. Obrat zaposluje 19 žensk, ki delajo v dveh izmenah. Proizvodnega plana nimajo, izdelave pa po 30 do 40 žab na dan. Plačane so še na ub. Pravijo, da morajo dobiti še nekaj vreten.

OBVESTILO REJCEM PLEMENSKIH KOBIL

Ker je plemenitna sezona za kobile že v teku, obveščamo rejce plemenskih kobil, da plemenijo v našem okraju priznani plemenski žrebeci na naslednjih postajah:
Zrebec hladnokrvne pasme
1. Janez Kek, Luža pri Trebnjem,
2. Andrej Premelj, Bizelj-sko,
Zrebec halflinger pasme (lažji tip delovnega konja):
1. Mirko Zalokar, Vrh pri Sentjerneju,
2. Janez Vidmar, Drama pri Sentjerneju,
3. Živnotrejsko veterinarski zavod Novo mesto (Veterinarska bolnišnica) od 15. marca dalje.
Zrebec kasača ima: Jože Kuntarič, Slivje pri Kostanjevici.
Rejce opozarjamo, da je v njihovem interesu, da vodijo kobile k priznanim žrebcom, ker slab plemenjak lahko popolnoma uniči trud njihovega dela. Tudi pri živini velja pravilo: »Kakršno seme, taka žetev.« — Skočnina za kobile, tudi rodovniške znaša 2.000 dinarjev.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDESKI PREGLED

Zvezna republika Nemčija se zmerom vztraja v središču svetovnega zanimanja — v negativnem smislu. Načrtno za oporišča v Španiji in drugod se je zdaj pridružil spor z mlado afriško republiko Gvinejo.

Začelo se je z očitkom, ki je Bonn očitno zelo prizadel. Ministrski predsednik Gvineje Sékou Touré je namreč obdolžil Zahodno Nemčijo, da je gmotno in z znanstveniki sodelovala pri izdelavi francoske atomske bombe. Če je trenutno v Afriki vprašanje, ki bi burilo duhove javnosti, je to brez dvoma eksplozija francoske atomske bombe. Zahodna Nemčija, ki je očitno zelo občutljiva za tako kritiko zaradi njenih interesov v Afriki, je seveda takoj zankala trditve gvinejskega premiera.

Toda zadeva se je še zaostriła, ko je Gvineja navezala diplomatske stike z Demokratično republiko Nemčijo. Znano je, da je Jugoslavija pred dobrima dvema letoma tudi postavila diplomatske odnose z DR Nemčijo in da je bil to sovod, da je Bonn prekinil diplomatske odnose z Jugoslavijo v skladu s tako imenovano Hallstetinsko doktrino. Po tej doktrini ne bi smela nobena tretja država, ki ima že diplomatske odnose z Bonnom, hkrati imeti diplomatske stike z DR Nemčijo. Če bi se pa to kljub temu zgodilo, mora Zahodna Nemčija prekiniti diplomatske odnose s tako državo.

Ni še znano, če bo Zahodna Nemčija prekinila diplomatske odnose tudi z Gvinejo, čeprav je to, po vseh znamenjih sodeč, zelo verjetno. Bonn je očitno pred zel, težavno izbrlo: če ne prekine odno-

sov, potem se oboge zgoditi, da bo primeru Gvineje (in seveda tudi Jugoslavije) v kratkem sledilo še več drugih držav. Če pa prekine odnose, se utegne hudo zamertiti ne samo Gvineji, ampak tudi drugim neodvisnim afriškim državam, ki bi tak ukrep razumele kot pritisk na njihovo suverenost in svobodno odločanje v mednarodnih odnosih. Ta dilema je razvidna tudi iz komentarjev, ki prihajajo iz Zahodne Nemčije. Vsi se

namreč strinjajo, da ne gre samo za Gvinejo, ampak za zahodnonemške položaje na črnem kontinentu. Zahodnonemška politika pred sestankom na vrhu, ki naj bi bil v začetku maja v Parizu, postaja čedalje bolj agresivna in naperjena proti zblizanju med oba bloka. Ne samo njeno posebno oboroževanje, ko se pripravljajo pogajanja za razorožitev, ne samo sfera s španskimi oporišči, ne samo nedavni antilemitski izgrede, ampak celotna zunanja politika Bonna je usmerjena v to, da bi Zahod na bližnjih pogajanjih na vrhu ostal čim bolj nepopustljiv. To bi seveda povzročilo neuspeh teh pogajanj in ponovno zaostrie v mednarodnih odnosih, kar je pravzaprav namen Zahodne Nemčije. Zakaj samo v takem mednarodnem vzdušju se bodo Nemci lahko še naprej nemeteno oboroževali in

Washingtonu se je vzušje v zadnjem času nekoliko spremenilo v korist Bonna. Upeštevati moramo, da bodo letos novembra Američani volili novega predsednika ZDA in da se obe stranki trudita čim bolj zmanjšati ugled druge. Demokrati na primer očitajo republikanec, da preveč popuščajo v mednarodnih odnosih, da premalo pozornosti posvečajo obrambni moči ZDA in da so storili celo vrsto napak v zunanji politiki. Republikanci se seveda branijo tudi s tem, da v zunanji politiki postanejo manj popustljivi in manj pripravljeni na kompromis.

V tem vzdušju bo skušal Adenauer doseči, kar bo le mogoče. Predvsem bo skušal pregovoriti ameriške voditelje, naj ne popuščajo Hrnčevu na sestanku na najvišji ravni. Samo prihodnji dogodki bodo pokazali, koliko se mu bo to posrečilo dasti.

Bonn v ospredju

Washingtonu se je vzušje v zadnjem času nekoliko spremenilo v korist Bonna. Upeštevati moramo, da bodo letos novembra Američani volili novega predsednika ZDA in da se obe stranki trudita čim bolj zmanjšati ugled druge. Demokrati na primer očitajo republikanec, da preveč popuščajo v mednarodnih odnosih, da premalo pozornosti posvečajo obrambni moči ZDA in da so storili celo vrsto napak v zunanji politiki. Republikanci se seveda branijo tudi s tem, da v zunanji politiki postanejo manj popustljivi in manj pripravljeni na kompromis.

V tem vzdušju bo skušal Adenauer doseči, kar bo le mogoče. Predvsem bo skušal pregovoriti ameriške voditelje, naj ne popuščajo Hrnčevu na sestanku na najvišji ravni. Samo prihodnji dogodki bodo pokazali, koliko se mu bo to posrečilo dasti.

Washingtonu se je vzušje v zadnjem času nekoliko spremenilo v korist Bonna. Upeštevati moramo, da bodo letos novembra Američani volili novega predsednika ZDA in da se obe stranki trudita čim bolj zmanjšati ugled druge. Demokrati na primer očitajo republikanec, da preveč popuščajo v mednarodnih odnosih, da premalo pozornosti posvečajo obrambni moči ZDA in da so storili celo vrsto napak v zunanji politiki. Republikanci se seveda branijo tudi s tem, da v zunanji politiki postanejo manj popustljivi in manj pripravljeni na kompromis.

V tem vzdušju bo skušal Adenauer doseči, kar bo le mogoče. Predvsem bo skušal pregovoriti ameriške voditelje, naj ne popuščajo Hrnčevu na sestanku na najvišji ravni. Samo prihodnji dogodki bodo pokazali, koliko se mu bo to posrečilo dasti.

Komisija za sklepanje in odpedovanje delovnih razmerij pri

GOZDARSKO LESNI POSLOVNI ZVEZI NOVO MESTO
razpisuje naslednje delovno mesto:
administrativna moč za taksacijo
Pogoj: nižja strokovna izobrazba.
Prijava pošljite na gornji naslov do 20. marca 1960.

Nabirajte zdravilna zelišča

Cvet: lapuha, malih marjetic;
List: bršljina (bršljana);
Korenine: bodeče neže-kompava, habat - smrdljivi bezeg, male norice - male beladone, regarata, pekoče koprive, trobentice;
Lubje: češnjovih korenin, češnjovih palic;
Mah: hrastov;
Cene in navodila za nabiranje dobite pri vaši zadrugi ali pri podjetju GOSAD, skladišče Novo mesto, Slakova ul. 8.
Nabiralec, pohiite z nabiranjem lapuhovega cveta, ki ima letos lepo ceno!

Zsem kmetovalcem, kooperantom, zlasti pa združnikom, čestita za krajevni praznik Mirne peči

Kmetijska zadruga MIRNA PEČ
in se še vnaprej priporoča!

UPRAVA ZA GOZDARSTVO OLO NOVO MESTO

opozarja
VSE GOZDNE POSESTNIKE IN LASTNIKE GOZDOV, da je zadnji rok za vlaganje prošnje za sečna dovoljenja za leto 1961 — 31. marec 1960.
Prošnje je treba oddati ali nasloviti na področne kmetijske zadruga na predpisanih obrazcih, ki morajo biti točno in čitljivo izpolnjeni, z vsemi zahtevanimi podatki. Po navedenem roku kmetijske zadruga prošnje ne bodo več sprejemale.

OBČINSKO PODJETJE »REMONT« Mirna peč

PRIPOROČA SVOJE USLUGE IN ČESTITA VSEM MIRNOPEČANOM ZA KRAJEVNI PRAZNIK!

OBČINSKO PODJETJE »REMONT« Mirna peč

PRIPOROČA SVOJE USLUGE IN ČESTITA VSEM MIRNOPEČANOM ZA KRAJEVNI PRAZNIK!

Zaradi zajca v smrt

28. februarja ob 21. uri sta se vračala z motornim kolesom iz Starega trga ob Kolpi, kjer sta gledala igro in kasneje nekaj popila, zakonca Ivan in Ivanka Madronič. Pri Lanišču je opazil šofer v desnem občestnem jarku divjega zajca, ki je tekkel po cesti. Madronič je zapeljal na desno stran in nekajkrat brnil proti zajcu. Zaradi tega je z motorjem zadel v občestni smernik; motorista je vrglo na bližnji rni zid vinograda, od tu pa ga je odbilo nazaj na cesto, kjer je obeležil mrtev. Zena je bila samo laže poškodovana. Na motornem kolesu je škoda za 30.000 din.

TONAZO SVOJEGA LADJEVA BO PODVOJILO do konca leta 1960

splošno brodatsko podjetje »Jadranska svobodna plovnost« Pred tremi leti je imelo podjetje le nekaj manjših ladij s skupno 18.000 ton nosilnosti, konec lanskega leta 33.000 ton modernega ladjevja, letos pa bodo povečali tonazo na 70.000 ton.

S sejmšča

V ponedeljek 7. marca so na novomeško sejmšče pripeljali 595 prašičev in 245 glav goveje živine. Za prašiče so zahtevali od 4000 do 14.000 din, za vole od 110—125.000 din, za krave od 90—120.000 din in za junce ali telice od 30—103.000 dinarjev.
Promet je bil tokrat občutno slabši kot navadno (zaradi sejma v Stefanu, ki je bil istega dne). Po prašičih je vedno več povpraševanja, zato je cena poskočila.

KMETIJSKA OBDELOVALNA ZADRUGA (KDZ) PORODIN

se prav tako nahaja v okolici Bitolja v smeri proti grški meji v ravnini Pelagonije na Bitoljskem polju. Vas šteje 378 prebivalcev, od katerih jih je v zadrugi 273. Od 80 gospodarstev jih je v zadrugi 60. Zadruga je bila ustanovljena leta 1956, torej po razformiranju starih KDZ iz dobe administrativnega ustanavljanja zadrug. V njeni so bili pred Turki, ki so se pa prostovoljno izselili in domačije prodali (brez posredovanja oblastnih organov) Makedoncem, ki so prišli iz grškega (egejskega) dela Makedonije. Makedonci iz grškega dela Makedonije se že od l. 1824 dalje selijo iz Grčije v Makedonijo, Turki pa iz Makedonije v Turčijo. To je popolnoma naraven tek seltive prebivalcev brez oblastvenega pritiska.
Zadruga ima 1080 ha zemljišč, ki so skoraj vsa obdelovalna. Sedaj imajo v hlevih 97 krav, 17 telic in 44 telet, v glavnem sivorjave pasme. Credo nameravamo povečati za 100 krav z uvozom iz Holandije. V načrtu imajo rejo 500 krav. Mleko prodajajo po 40 din liter. Značilno je, da je molznost sivorjavih krav večja kot pa frizki. Največ sejejo pšenice, katere so imeli v letu 1959 400 ha s povprečnim pridelkom 42 stovov na ha. Pred uvedbo italijanskih sort pšenice so pa pridelali samo 10 stovov na ha. V jeseni 1959 so posejali 500 ha italijanske pšenice s sorto san pastore in fortunato. Za obdelavo imajo na razpolago 15 traktorjev in 2 kombajna. Povprečno gnojijo s 600—900 kg umetnih gnojil na ha in to predvsem s fosforinimi umetnimi gnojili, le koruzi dajejo 1500 kg gnojil na ha. Zadruga ima tudi 12 ha novega sadovnjaka hrušk in jablan, gojenih v obliki pritičnega grma in sajene 5 X 4 m.

TIT DOBERSEK:

Zapiski s poti po Makedoniji
zemljo z desko in voda se zablata. Na blatni vodi sejejo riž z roko. Ko se voda zbledi, s svojim blatom pokrije seme — riž. Pozneje riž enkrat do dvakrat oplejejo in do žetve ni nobenega dela več na riževih poljih, ki ob zoritvi izgledajo kot naša prosena polja. Riž je namreč prav tako v lahih kot naše proso. Ko začne riž zoreti, vodo s polj spuste v kanale, tako, da je ob žetvi polje suho. Posamezne parcele so male. Luščilnice riža so v Skoplju. Na splošno pa Makedoncem manjka sodobnih luščilnic in polnic za riž.

REGULACIJA CRNE REKE IN MELIORACIJA PELAGONIJE

je ogromnega pomena za Pelagonijo, to je ravnino od Prilepa do Bitolja in dalje do grške meje. Do sedaj sta regulirani dve tretjini reke. Regulacija bo zaključena leta 1961. Regulacije in melioracije financirajo iz zveznih sredstev za lastnike zemljišč zastojni. Direkcija melioracijskih del je v Bitolju. Stroški za 1 ha melioracije znašajo 200.000 din. Z regulacijo bodo rešili 60.000 ha poplavljenega področja, od katerih je bilo 5000 ha stalno pod vodo. Crni reki dela popolnoma novo strugo 40 bagerjev in 50 buldožerjev. Regulirajo tudi pritoke Crne reke. Pod melioracijo razumemo predvsem namakanje, ki bo zajelo 80.000 ha površine. Na izsušenem in melioriranem pelagonijskem polju organizirajo velika družbena posestva.

DRUŽBENO POSESTVO PELAGONIJA

ima že danes 3500 ha obdelovalnih površin, v programu pa je 6000 ha obdelovalnih površin. Zemlja je aluvij na smolnici (kot vsa Pelagonija). Dolžina posestva bo znašala 15 km, širina 3 km. Na vsak kilometer bo kanal za namakanje. Posamezna delovišča bodo merila po 1000 ha. Center posestva bo na glavni poti za Bitolj. Zdjaj ima posestvo 2 agronoma in 4 kmetijske tehnike, pozneje pa bo imelo 25 kmetijskih strokovnjakov. Glavne kmetijske rastline bodo italijanska pšenica, heterozna koruza, sladkorna pesa in delno krmne rastline. Predvsem se bo posestvo specializiralo za pridelovanje sladkorne pese zaradi sladkorne tovarne v Bitolju, ki bo zahtevala ob polni proizvodnji pridelke 5000 ha sladkorne pese. Nadalje bo posestvo redilo 8000 glav govedi, od tega 2000 krav mlekarice, ostalo bo pitano govedo. Pitanje temelji na repnih rezancih iz sladkorne tovarne. Leta 1959 so imeli 400 ha sladkorne pese s pridelkom 700 do 800 stovov po ha, leta 1960 pa bodo imeli znesenih s sladkorno peso že 1000 ha. Vsa dela so mehanizirana. Za sladkorno peso porabijo na primer komaj 25 delovnih dni na 1 ha letno. Imajo tudi kombajna za spravljanje sladkorne pese. Za poljske rastline orjejo 40 cm globoko in še ved. Na 1 ha dajejo povprečno 1500 kg umetnih gnojil, koruzi pa celo 2500 kg umetnih gnojil na hektar. Umetna gnojila

7

dajejo v več obrokih in delno v raztopljenem stanju.
Ogledali smo si nasad heterozne koruze, last tega posestva, s katerim se je posestvo udeležilo zveznega natečaja za visoke pridelke koruze. Koruza je sajena 65 X 25 do 30 cm, tako da je na 1 ha od 45 do 50 tisoč rastlin. Sejali so sorto Viskosin 641 AA. Skoraj vsako steblo je imelo po 2 storža. Stebli smo vrste na storžu. Storž je imel 22 vrst, v vrsti je bilo 53 zrn, to pomeni, da je imel storž 1166 zrn (okrog 46 kg zrnja na storž). Povprečje pridelka znaša brez dvoma 25 do 30 kg zrnja na storž in če računamo na 1 ha 80.000 storžev, je to pridelke 200 stovov zrnja koruze na 1 ha. Zemljo so zorali 40 cm globoko. Ob oranju so dali brez hlevskega gnojla 1000 kg umetnega gnojila po ha, ob setvi nadaljnjih 1000 kg dušičnatih umetnih gnojil na ha, ko je imela koruza dva lista (nicanje) spet 1000 kg dušičnatih in fosforin umetnih gnojil na ha, ob metljenju pa še ponovnih 1000 kg kalijevih in fosforin umetnih gnojil na 1 ha. Zraven tega so izvršili dopolnilno opravevanje koruze, zemljišče so pa namakali. Gnojili so s specialnimi stroji. Stranska stebila so sproti odstranjevali.

POSESTVO ŽIVINOREJSKE POSTAJE

Je zdaj sicer vključeno v veliko kmetijsko posestvo Pelagonije, vendar je to vidno izstopajoči obrat, ki je bil prej samostojen in ima še danes vse elemente samostojnega posestva. To nam pove tudi ločeno književodstvo, po katerem ima ta obrat 600 ha zemlje in 104 glav govedi. Na 120 ha obdelovalne zemlje je bilo na tem obratu 1958 leta 45 milijonov bruto dohodka (od tega 20 milijonov čistega).

Kar oglejte si več kot 20 metrov debelo plast peska v peskopu Ravne. Pridni Kremenovi rudarji ga nakladajo na kamion, ki ga bo odpeljal v separacijo, nato pa bo pesek, ločen po različnih kakovostih, odromal v svet. Mogoče v steklarno, morda v železovarno, morda bodo z njim kje napolnili filter, kdo ve?

V pralnici peska na Mokrem polju ni bilo silnati žuborenja vode, ki teče čez bazene, čeprav je bila ura že 11 dopoldne. V začetku letošnjega februarja je zavlekel oster mraz in voda je zmrznila. Delavci pri sušenju bobnu so morali s krampji nanašati kope zmrzlega peska, preden so ga lahko z lopatami nametavali v boben. Obratovodja v Mokrem polju je Albin Golob. On je tudi predsednik delavskega sveta. Kasneje kor nalašč je iz leskoveškega peskopu priromal še Franc Jarc, za prvega predsednika delavskega sveta pri Kremenu so ga izvolili leta 1950.

Najprej ste na vrsti vi, tovariš Jarc! Povejte, kako ste pred desetimi leti razumeli delavsko upravljanje? Kaj je bila najtrša naloga delavskega sveta v prvem letu? — Veste, star sem, na pokojnino čakam. Spomin me precej zapušča, zato ne bom vedel povedati posebno veliko.

NOTRANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Nedvomno je moč trditi, da je bil osrednji dogodek preteklega tedna V. kongres Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije. Kongres je zasedal od srede do petka v Festivalni dvorani in drugih prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Zakaj trdimo to? Zato, ker to ni bil samo kongres ene izmed naših družbenih organizacij, temveč delovni dogovor delegatov, ki so zastopali nekaj desetstotnih inženirjev in tehnikov v naših tovarnah, rudnikih, kmetijstvu in drugod, dogovor, kako naj bi inženirji in tehniki še povečali napore za hitrejši razvoj industrije, kmetijstva in drugih panog, nudili še več pomoči komunam pri uresničevanju njihovih nalog.

Delovni značaj kongresa izpričuje med drugim tudi razprava v treh komisijah, in sicer razprava o višji obliki organizacije proizvodnje in industriji, razvoju gradbeništva in povezovanju znanstveno raziskovalnega dela s prakso. Odlika

Učinkovita pomoč komuni

razprave pa je bila predvsem v tem, da so udeleženci pri razčlenjevanju posameznih vprašanj upoštevali vlogo in naloge inženirsko tehničnega kadra pri nas, v naših pogojih. Rečeno je bilo, da mora inženirsko tehnični kader organizirati proizvodnjo ne samo z vidika čimboljšega tehnološkega procesa, temveč da mora pri tem upoštevati tudi naloge, ki jih narekuje sistem delavskega in družbenega upravljanja. Za misel je vela tudi iz razprave takrat, ko so inženirji in tehniki razpravljali o navidezno povsem organizacijskih vprašanjih.

Prvi dan kongresa so namreč delegati razpravljali o vlogi inženirjev in tehnikov v nadaljnjem razvijanju komunalnega sistema. Poslej, takšen je bil sklep kongresa, naj bi društva na področju komun, združevala inženirje in tehnike iz vseh strok. Z drugo besedo rečeno, inženirji in tehniki naj bi preko svojih strokovnih društev na področju komun, pomagali le-tej pri reševanju perečih vprašanj na področju gospodarstva, komunalnih zadev, šolstva in vzgoje. Bili naj bi najboljši sodelavci pri dajanju smernic in nalog, kompleksnega perspektivnega razvoja lokalnih skupnosti in borili naj bi se za izpolnitev sprejetih nalog. V resoluciji, ki je bila sprejeta zadnji dan kongresa, so razen prej omenjenih stvari upoštevali še naloge inženirjev in tehnikov pri pospeševanju produktivnosti dela na vseh gospodarskih področjih. Inženirji in tehniki naj bi se posebno trudili za nadaljnje povečanje produktivnosti dela, ki je odvisno od subjektivnih činiteljev in od drugih pogojev, kot je spodbudna oblika nagrajevanja, racionalna organizacija dela in postavljanja podjetij. Pri vsem tem lahko inženirsko-tehnični kader veliko stori.

Naloge inženirsko-tehničnega kadra v naših podjetjih so seveda zelo obsežne. Toda prav napotki kongresa so lahko temu kadru v pomoč, kajti usmeritev je zelo jasna. Tehnična inteligenca naj se po teh organizacijskih spremembah še bolj uveljavlja v komuni, to pa bo nedvomno krepilo moč komunalnega sistema. Ta kader lahko tudi veliko pomoč občinam za pospešen razvoj gospodarstva, njegovih proizvodnih sil in za izboljševanje enotne politike v pripravljanih proizvodnih programov. Na tej osnovi pa je tudi moč smotrno porazdeliti naloge za uresničitev ciljev, ki jih ima pred seboj komuna. Razen te praktične dejavnosti pa ne gre podcenjevati tudi tega, da se bodo lahko inženirji in tehniki na ta način pri svojem delu povežali s splošnimi političnimi silami in družbeno-političnimi organizacijami na področju komun.

Dragoceno pa bo seveda tudi delo inženirjev in tehnikov pri razvijanju tehničnih in drugih znanosti, uporabljanju manjstvenih izsledkov. Vse to naj še pospeši naš industrijski napredek, napredek gospodarstva sploh.

»KREMEN« brusi ljudi

bom povedal na kratko, nato pa natančneje. Delavski svet spremlja izpolnjevanje plana in stalno ukrepa. Proizvodnja je najvažnejša; če teče proizvodnja, ni težko reševati še drugo. Delitev dohodka, razne nakupe za modernizacijo proizvodnje, želje in predloge članov kolektiva, vse to rešujemo soglasno z upravo. Če je direktor član delavskega sveta v resnici in ne samo na papirju, potem ni težko, saj ves kolektiv res enodušno vodi podjetje.

TEKMOVANJE

Lani septembra smo v delavskem svetu razpisali o tem, kako bi počastili 40. letnico KPJ in SKOJ. Dogovorili smo se, da bomo tekmovali. Vsem obratom smo določili naloge in jih razdelili na

TRI NALOGE — PRVA MODERNIZACIJA PROIZVODNJE

Nazadnje še 20 minut razgovora z direktorjem Nikom Križancem.

— Lani smo nakopali 52.000 ton kremenčevih peskov. Letos jih bomo 60.000 ton. Z nemško firmo »Diede werke«, naj-

Pred milijoni let je bilo. Gorjanci so takrat šele nastajali. Na zemeljski obli so se morja dvigala, upadala in se prelivala drugo v drugo. Nastajale so gore in doline. Divje hrumeče reke so trgale skale in jih nosile s seboj. Skala se je drgnila ob skalo, se brusila in drobila v vse manjše in manjše delčke. Tako je nastajal pesek, kremenčev pesek. Reke so napolnile z njim kotline pod Gorjanci.

Danes živijo po obronkih Gorjanec in v dolinah pod njimi ljudje. Kopljejo ta pesek, ki so ga pred davnimi tisočletji izbrusile vode in ta pesek brusijo ljudje. Vsak dan odhajajo iz svojih domov v peskopu. Voda je pred milijoni let naredila iz velikih skal pesek, ta pesek pa danes izpreminja ljudi, ki ga kopljejo. Delo izpreminja naše skromne in klene Podgorce, tako da jih bomo sčasoma le težko spoznali.

Te vrstice so namenjene njim, njihovemu KREMENU in njihovemu velikemu delu.

delovne dni ter posameznike. Na primer: v obratu Leskovec VII. je moral vsak v osmih urah izkopati 1 ton peska in odkrivati. Za vsak odstotek skupno presežene norme je dobil obrat 10 točk. Da bi prebrčali nesreče, ki jih pogosto povzročajo prevelika delovna vnašna, smo določili tudi minus točke. Dogovorili smo se, da je obrat iz tekmovalnega zločinca v primeru hujše nesreče, če je pa nesreča pri delu izšla, se oboje od skupne ocene 30 do 40 točk. Se preden se je tekmovalna komisija sestala, so vsi obrati že tekmovali. Delovna so bila boljše urejena kot prej in počistena. Delavci so se med seboj spodbujali. V oktobru smo dosegli dolejši najvišji mesečni proizvodnjo 5.889 ton, novembra — 4.779 ton in decembra 3.976 ton. V tem času ni bilo niti ene obratne nezgode. Tekmovalno je spodbujala kolektivne obrate. Ni bilo za denar. Pri delu je bilo vedno kolektivna zavest. Zanimaj me bi tega uporabiti izsko, da bi celoten kolektiv obrata pri nagrajevanju področje skupnemu uspehu, smo pomislili. Najustreznejša in obenem višja oblika nagrajevanja po učinku je ekonomska enota. Z njo bomo poskušali čez kak mesec v obratih Mirna in Novo mesto.

večjim proizvajalcem proti ognju odpornega materiala, se pogajamo za dobavo naših peskov, ki so zanjo kot surovina zelo zanimivi. Zadovoljni so z njihovo kvaliteto, pogajanja so sicer še v teku, vendar upamo, da bodo ugodno končana. Ze lani smo proizvodnjo 52.000 ton peskov zmogli le z velikimi napori. Prehod na še višjo proizvodnjo zahteva vrsto ukrepov. Strojne naprave na

DOBER START V ČRNOMLJU

V vseh proizvodnih podjetjih občine Črnomelj so takoj v začetku letošnjega leta pričeli s proizvodnjo tako, da bodo proizvodne plane vse leto enakomerno izpolnjevali. Poročali smo že, da so se že v zadnjem četrtletju lanskega leta na to pripravljali. Mesece februar je najkrajši v letu, kanjarški rudarji pa so kljub temu v februarju letos nakopali 5.300 ton premega, kar je v zgodovini kanjarškega premogovnika največja mesečna proizvodnja. Ker so krepko poprijeli že v začetku leta, jih pozneje čas ne bo lovil. Proizvodnja pa bo lahko potekala skoraj vse leto enakomerno.

Popis kmetijskih gospodarstev

Zvezni izvršni svet je sprejel odlok o statističnem popisu kmetijskih gospodarstev v Jugoslaviji v letu 1960 (Ur. l. FRLJ št. 5 z dne 3. II. 1960). Zato bo od 15. do 31. maja popis kmetijskih gospodarstev. Izjemoma bo popis družbenih kmetijskih gospodarstev v marcu 1960. Vzporedno s popisom se bo izvedla tudi statistična kontrola kakovosti popisnih podatkov.

Popis bo zajel kmetijska posestva ter ekonomije zavodov in podjetij, splošne in specializirane kmetijske zadruge, kmečke delovne zadruge ter individualna kmetijska gospodarstva.

Ta popis bo zajel po vaseh in vaskih naseljih tudi družine, ki nimajo kmetijskega gospodarstva, da bi dobili popolne podatke o stanju stanovanjskega sklada.

NAMEN POPISA JE, DA SE ZBEREJO PODATKI o prebivalstvu in delovni moči gospodarstev, o zemljiščih, posevkih, sadnem drevju in vinski trti, o stavbah, kmetijskih strojih in pripravah, o živini, o perutnini, o čebelnih panjih, o sodelovanju individualnih kmetijskih gospodarstev z družbenimi kmetijskimi gospodarstvi v proizvodnji ter o agrotehnikah, o proizvodnji in prodaji kmetijskih pridelkov, o naložbah v proizvodnjo in o življenjskih razmerah kmetijskega prebivalstva.

Organizacije popisa bo vodil Zvezni zavod za statistiko, ki je predpisal tudi obrazce. V ljudskih republikah vodijo popis republiški Zavodi za statistiko, v okrajih in občinah pa okrajne in občinske popisne komisije v sodelovanju z okrajnimi Zavodi za statistiko.

Pri tem popisu bo sodelovalo v ljudski republiki Sloveniji okrog 9000 oseb. V novomeškem okraju bo sodelovalo pri tem popisu 63 članov okrajne in občinski komisij, okrog 800 popisovalcev ter 10 do 15 inštruktorjev itd.

Iz vsega tega vidimo, da je ta popis zelo pomemben in bo treba zastaviti vse sile in prizadevanja, da bo res dobro uspel. Ker bo prihodnje leto popis prebivalstva, še je odzvala tudi naša država pripravilo Organizacijo za prehrano in kmetijstvo pri Organizaciji združenih narodov (FAO) in se odločila, da v letu 1960 v vsej državi popiše kmetijska gospodarstva.

O vseh zadevah popisa bomo javnost sproti seznanjali v Dolenjskem listu.

Prav tako bodo članki o popisu v Gospodarskem vestniku, Kmečkem glas, Ljubljanskem dnevniku in Delu. Pri RTV Ljubljana bodo organizirana poljudna predavanja v okviru oddaj za kmetovalce.

ZAVOD ZA STATISTIKO PRI OLO NOVO MESTO

Domače podjetje Avtopromet in tuzemski špedicija »GORJANCI« Novo mesto (Straža) je 1. marca uvedlo dve novi avtobusni progi: Novo mesto—Kriko—Sevnica—Celje—Maribor in Novo mesto—Mokronog—Sevnica—Celje. Z njima je povezal osrednjo Dolenjsko s Spod. Posavjem in glavnima središčema Štajerske ter s tem ustregel številnim potnikom in potrebam gospodarskih ter drugih krogov. — Na sliki: prvi avtobus nove proge Novo mesto—Maribor 1. marca dopoldne v Mariboru — Več o tem berite v podlistku na 6. strani današnje številke

naših peskopovih že zdaj je težka predelavo surovi pesek v predpisane kvalitete. Pralnice in separacije so ozka grla. Naš tehnični program vsebuje zato troje. Rekonstrukcije pralnice in separacije, postavitev velikega drobilca peska in odpiranje novih kopov na obratu Mokro polje. Sodobno sušilnico tam že montiramo. V okolici peskopu Ravne so velike zaloge kremenčevega peska dobre kakovosti. Sloji so zelo debeli, pokriva jih je tanka plast jalovine. Novomeško separacijo bomo prestavili tja. To moramo narediti do Zleta mladosti, da bi lahko primerno uredili stadion, ki ga nad našo separacijo pripravljajo.

NE PESEK, AMPAK KONČNI IZDELKI!

To je glavni namen, ki ga uresničujemo z že omenjenim programom. Doslej smo proizvajali le surov pesek in ga pošiljali na razne strani. Ko bomo zgradili objekte, ki so predvideni, se bo vsebina naše proizvodnje močno spremenila. Iz našega kremenčevega peska bo nova tovarna ravnega stekla v občini Črnomelj naredila vsako leto 3 milijone m² stekla. Razen okenskega stekla bomo v njej delali tudi debelejša ravna stekla, saj obojega močno primanjkuje.

V obratu za proizvodnjo kremenčevih zidakov bomo naredili vsako leto 6 milijonov kosov votlakov, če bo delala le ena izmena ljudi. Posebna prednost proizvodnje kremenčevih zidakov je to, da jih lahko proizvajamo vse leto, medtem ko opekarne obratujejo le sezonsko in pozimi stojijo.

V obratu za proizvodnjo siporex betona bomo izdelali vsako leto 60.000 m³ te betonske mase. S švedsko firmo »Siporex« se že pogajamo za licenco. Dosedanji poizkusi za proizvodnjo siporex betona iz naših peskov so dali dobre rezultate. Poizkuse so delali na

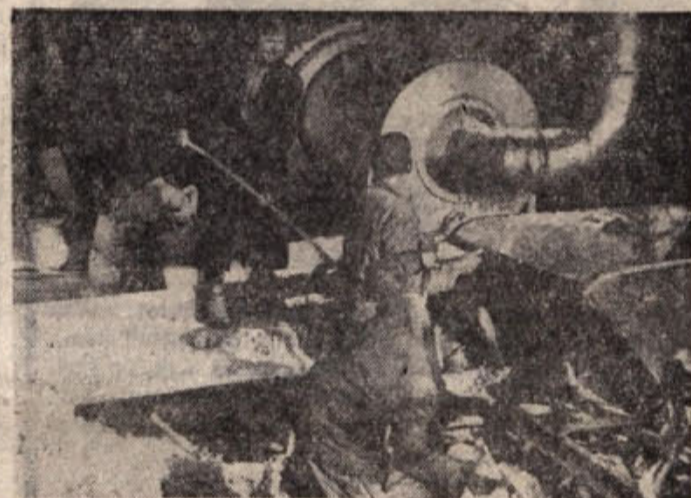

Začetek in nadaljevanje bi lahko rekli. Frane Jarc je bil pred desetimi leti pri Kremenu izvoljen za prvega predsednika delavskega sveta. Albin Golob, ki stoji poleg njega, pa je predsednik delavskega sveta zdaj. Med njima je deset let trtega in vztrajnega dela vsega kolektiva za razvoj delavskega upravljanja

Svedskem. Ta beton je 5-krat lažji od navadnega, proizvajali pa ga bomo v blokih različnih velikosti. Gradbeno podjetje ga lahko žaga na poljubne dolžine. Razen tega ima siporex beton boljše toplotne in zvočne izolacijske lastnosti od navadnega betona.

Ko bomo zgradili te objekte, bomo izkopali na leto 150.000 ton peska. Iz njega bomo delali končne izdelke. Z raziskovalnimi vrtninami smo našli do zdaj zalogo za približno 6 milijonov ton peska, po približni oceni pa ga je na našem področju vsaj 20 milijonov ton. Surovin je torej dovolj.

MILOŠ JAKOPEC

To je rotacijska peč na obratu Mokro polje. Nadomestila je prejšnje enostavne židane peč. Z lopatami namečejo v odprtino vlažen pesek, na drugem koncu peč pa se že siplje suh v vrečo

TRGOVSKO PODJETJE PETROL LJUBLJANA POSLOVALNICA NOVO MESTO

sprejme v službo

DOBRO PISARNISKO MOČ s primerno prakso v administraciji in strojepisju. Pogoj: nepopolna srednja šola, TRGOVSKEGA POMOČNIKA za bencinski servis s nekaj prakse v trgovini in

GASILCA - ČUVAJA za skladišče Novo mesto-Bršljin. Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje z navedbo dosedanje zaposlitve, šolske in strokovne izobrazbe, pošljite na PETROL Novo mesto.

INDUSTRIJA MOTORNH VOZIL NOVO MESTO

sprejme v službo večje število kvalificiranih

- STRUGARJEV
- BRUSILCEV
- REZKARJEV
- STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV
- KLJUČAVNIČARJEV
- ORODNIH KLJUČAVNIČARJEV
- KLEPARJEV
- VARILCEV
- ŠOFERJEV »D« KATEGORIJE
- AVTOMEHANIČARJEV

Ponudbe s kratkim življenjepisom, in podatki o dosedanjem delu pošljite na upravo tovarne.

NEPOKORJENI BREGOVI

PIŠE: Milan Bašković RIŠE: Mire Cetin

Novo mesto raste

O PROBLEMIH GRADNJE V NOVEM MESTU PIŠE INŽ. ARH. D. LAPAJNE

Pri občinskem ljudskem odboru Novo mesto je bila 4. decembra 1959 ustanovljena komisija za izdelavo urbanističnega načrta za celotno območje občine Novo mesto. Komisija ima nalogo zbirati vse potrebne podatke ter sestaviti predlog tega načrta.

Dokler urbanistični načrt ni sprejet, obravnava komisija vse nameravane gradnje na območju občine Novo mesto. Glavni namen je, dokončno ustaviti vse nenačrtne in neurejene gradnje ter dati rasti mesta smotno in estetsko obliko. Kot eden težjih problemov se je pokazala lokacija in postavitve avtobusne postaje, saj je le-ta vezana na ureditev večjega kompleksa v središču mesta.

Družbeno-kulturni center

Novo mesto nima enotnega, javnega centra, ne upravnega ne družbeno kulturnega. Se največ javnih stavb je okoli Titovega trga: pošta, hotel Metropol, zgradba JLA, sedež OLO in druge. Ker obsežni programi takih stavb zahtevajo večje dimenzije, je razumljivo, da težijo v okolico tega trga, saj je ta prostor najbolj primeren za gradnjo, ker je skoraj raven, dovolj odprt in je tik mestnega jedra. Zato je ta prostor izredno dragocen in zahteva posebno pozornost pri vsakem gradbenem posegu.

Ker se že kaže potrebe po gradnji raznih javnih stavb, je treba dobro premisliti, kako bo ta prostor izkoriščen, ne samo z ozirom na trenutne potrebe in hotenja investitorjev, temveč z mislijo na celotni razvoj mesta danes, jutri in čez 50 let.

Se je mogoče ves prostor oblikovati, ga urediti in mu dati estetsko podobo, kajpak ne naenkrat, kajti investicije ne bodo majhne, vendar vzporedno z gradnjo posameznih objektov, ob dobro začetnem jasnem konceptu, ki bo brez sentimentalnosti dopuščal postopno in ubrano izgradnjo! Z novim poštenim poslopljem je bil napravljen prvi poseg v

ta prostor, naslednji je avtobusna postaja, ta pa že nujno terja za osnovni rešitev celotnega kompleksa.

Današnja situacija

Obravnavani predel leži ob stiku prometnih smeri proti Ljubljani in Zagrebu, prav tako pa je dobro povezan z ostalimi mestnimi predeli. Ker so ceste speljane ob robu celotnega kompleksa — na jugovzhodni strani, se ves promet tega prostora samo dotika, ves notranji del pa je mogoče urediti za pešce, brez nevarnosti od motornega prometa, posebno še, ko bo avtobusna postaja premaknjena stran od hotela Metropol.

Stavbe na tem kompleksu so delno dotrajale, delno nove, predvsem pa so postavljene brez ozira na urejeno urbanistično rešitev. Poslopje sedanje pošte in bivšega kapucinskega samostana je že zelo staro ter tako grajeno, da je njegova praktična vrednost mnogo manjša v primerjavi z velikostjo. Prej ali slej bo moralo prepuštili svoje mesto novim objektom. Dom JLA je situiran z ozirom na nekoč

mišljeni podaljšek Ceste herojev proti Kandiji, z mostom preko Krke, vendar ta zamisel ne bo ostvarjena. Stavba je zgrajena po tipskem projektu v stopničasti obliki, ki kvartirno estetsko vrednost. Hotel Metropol zahteva ureditev. Z že nameravanim povečanjem bi za lep čas kril potrebe po tujskih sobah v Novem mestu. Ostale stavbe so nanizane ob cestah z običajnimi odmiki od posestnih meja, razen Tovarne obutve, ki je postavljena tik križišča Ljubljanske ceste in Ceste herojev ter tako onemogoča dober pregled voznikom motornih vozil.

Ves predel je višinsko deljen na dva dela, tako da je zahodni del za okrog 1,5 m nižji. To pa ne onemogoča dobre estetske ureditve. Pač pa je južni del nasut, tako da otežkoča gradnjo večjih stavb.

Ureditve

Objavljena skica nakazuje eno možnost ureditve družbeno-kulturnega centra, ki omogoča postopno gradnjo na tem področju. Nova pošta (v gradnji), avtobusna postaja, zgradba JLA, večja poslovna stavba, kulturni dom in hotel Metropol tvorijo jedro novega centra.

Kmalu se bo pokazala potreba po novem kulturnem domu, ki naj bi služil kino predstavam in koncertom, z možnostjo, da se v njem prireja tudi večje zabavne prireditve s plesom. Obstoječi Dom ljudske prosvete, v katerem ima prostore tudi Kino Krka, že sedaj ne zadošča tem potrebam, saj bi dvorana v takšnem domu morala imeti

prostora za vsaj 600 gledalcev. Zato je vprašanje, ali ne bi kazalo že sedaj zbrati sredstev za ta dom, saj bi z njegovo zgraditvijo bili razbremenjeni razni objekti, ki bi potem služili v namene delavnosti, za katere sedaj ni prostorov, gradnja večjih objektov pa zahteva nove investicije na pr. Dom političnih organizacij.

K programu kulturnega doma je treba vključiti še sodobno restavracijo, ki je tudi že potrebna, ekonomsko pa bolj utemeljena kot vsakih nekaj let adaptiranje vrste gostiln.

Zgradbo JLA je možno urediti z dozdavno stopničastih kril na obeh straneh. V dohodnem času bi stavbo lahko prevzel OLO, s čimer bi center z ozirom na bližino stavbe Okrajnega ljudskega odbora dobil tudi upravni značaj. Titov trg bi bil s tem zaključen v skladno celoto, ki naj jo pozivljajo različni drobni detajli ureditve kot so tlaki, nasadi, drevje, cvetlice in drugo.

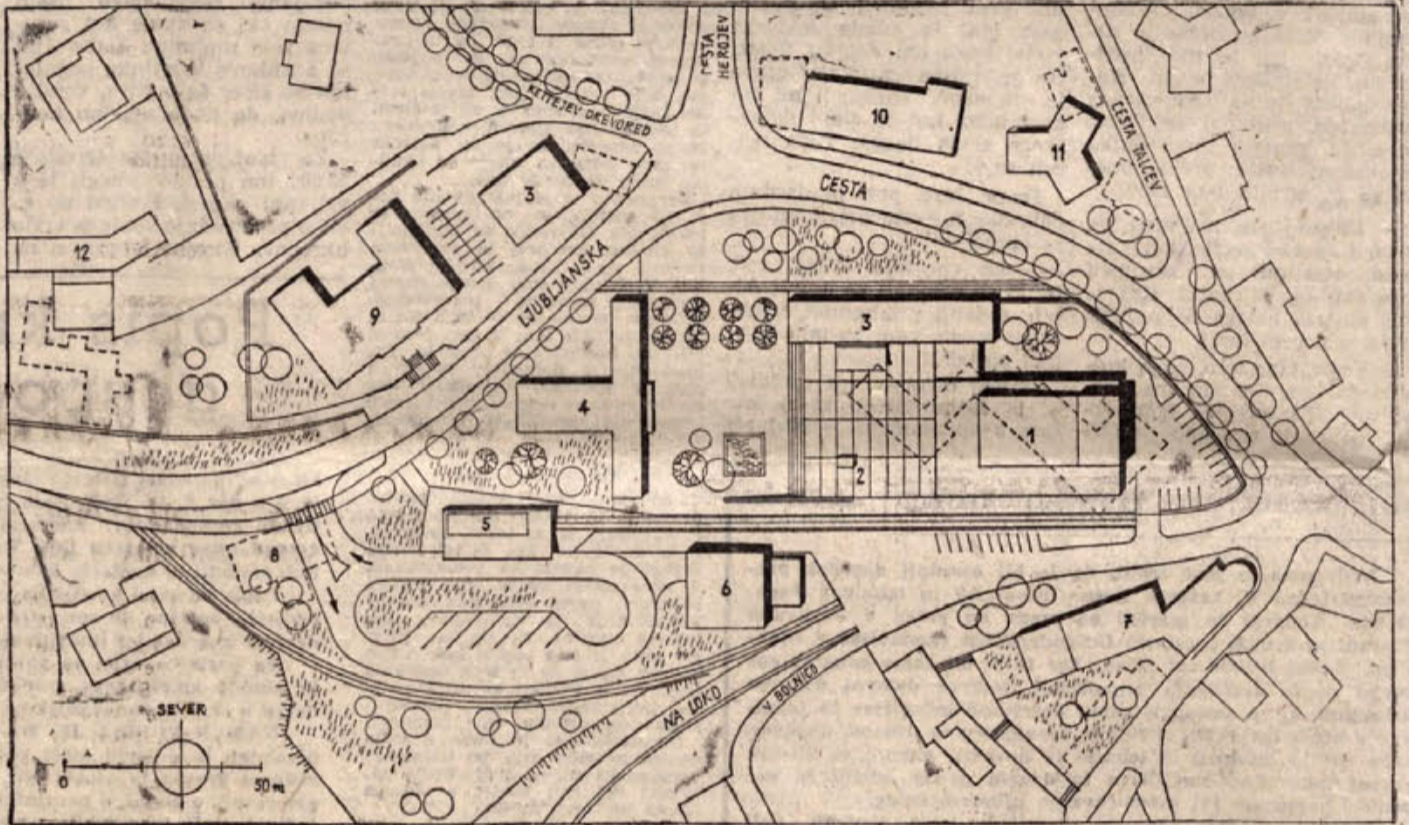
Iz tega predela je treba izključiti ves težji promet, kar pa razen avtobusne postaje sicer ne povzroča večjih težav, kajti dovoljna cesta k bolnišnici in pa cesta na Loko nimata večjega prometa. Če naj bo avtobusna postaja čim bližje središču mesta — kar zna-

čaj avtobusnega prometa zahteva — potem je edini tak prostor v Novem mestu južni del obravnavanega kompleksa (prostor pred hotelom Metropol je pretesen, prehod čez Glavni trg sploh ne pride v poštev, prostor sedanje bencinske črpalke je preblizu šol). Da pa ne bi bilo nujno napraviti uvoz k postaji s križišča Ljubljanske ceste in Ceste herojev preko Titovega trga s prehodom med zgradbo JLA in novo pošto, ki je zelo tesep, ter bi s tem porušili mireh značaj trga, ki je namenjen pešcem, zahteva direktni dvosmerni uvoz z Ljubljanske ceste nasproti OLO pregled na ovinku vsaj v dolžini 100 do 170 m, za kar bi bilo treba posneti del strmine nad cesto na desni strani proti kolo-dvoru. Z ozirom na rešitev celotnega kompleksa bi se to vsekakor izplačalo.

Za boljši promet po Ljubljanski cesti zahteva ta cesta korekturo posebno na odseku pred Tovarno obutve — vrata, kjer je izpeljana preizkino in brez naklona v ovinku, preglednost na križišču pa je možno izboljšati s porušitvijo zahodnega trakta Tovarne obutve. — Cesta talcev bo prevzela ves šolski promet, ko bo napravljen tunelski prehod pod Cesto herojev med osnovno šolo in vajensko šolo.

Skica ureditve upošteva še gradnjo novega hotela, za katerega je rezerviran prostor zahodno od OLO s skupno dovožno cesto z začetka Kettejevega drevoreda.

Inž. Danilo Lapajne: SKICA UREDITVE DRUŽBENO-KULTURNEGA CENTRA: 1. kulturni dom na mestu sedanje pošte in bivšega kapucinskega samostana, 2. prodaja časopisov in tobaka, 3. upravno-poslovna stavba, 4. Dom JLA, 5. avtobusna postaja, 6. nova pošta, 7. razširjeni hotel Metropol, 8. zgradba Elektro Novo mesto (škrikan), 9. okrajni ljudski odbor, 10. tovarna obutve, 11. stanovanjski četvorček, 12. novi hotel. — Crkano: predvidene porušitve

Gostilna ŠPOLAR

»PRI DOBRI KAPLJICI MIRNA PEČ

čestita svojim gostom za krajevni praznik

Umetni penicilin

Učenjakom je uspelo, da so ustvarili penicilin v retortih, brez sodelovanja plesni. Ta umetni penicilin — sincilin — je dvakrat močnejši od naravnega. Poskusni kažejo, da ima sincilin še neko dobro lastnost: mikroorganizmi, proti katerim je namenjen, ne morejo postati odporni proti njegovemu delovanju, kakor proti naravnemu penicilinu in vsem drugim antibiotikom.

Vojaki so obiskali Celulozo

Okrog sto vojakov, pripadnikov garnizije Cerklje, je pod vodstvom svojih starešin obiskalo tovarno celuloze in papirja »Djuro Salaj«. Namen obiska je bil, da bi vojaki boljše spoznali življenje in delo kolektiva tovarne. Taki obiski v naših podjetjih so nujni za izobraževanje mladih ljudi. Čeprav je glavni cilj, da se vojaki borbeno izurijo, jim nudi armada tudi vse možnosti za čim širše izobraževanje. Ta obisk, kot tudi vsi dosejani, bo ostal vojakom v trajnem spominu. Veselje jih je bilo gledati vedre in vedoželjne v pogovoru z vodstvom in z delavci Celuloze. Vse so hoteli videti, vse zvedeti in spoznati. Zanimali so se za neposredno vlogo proizvajalcev, za delo delavskega sveta in upravne odbora, za sindikalno organizacijo, tarifne

pravilnike, nagrajevanje in podobno. Mimo tega, da so spoznali to naše veliko industrijsko podjetje, so bili vojaki veseli spričo toplega sprejema in prisrčnih pogovorov z delavci, ki so jim radi odgovorjali na postavljena vprašanja. Pa tudi delavci so spraševali vojake to in ono: kako je v armadi, kako živijo, kakšne zabave imajo. In vojaki so jim povedali, da nikakor ne vadijo samo vojaške veščine, ampak imajo dovolj časa za razvedrilo in splošno izobraževanje.

»Obiskali smo vašo tovarno,« so rekli, »da neposredno spoznamo najvažnejše družbenopolitične in gospodarske probleme, da ne bomo pripravili samo na obrambo naše socialistične skupnosti, ampak da se pripravimo tudi za aktivno vključitev v delo

družbenopolitičnih organizacij. Danes, jutri se bomo poslovlili od armade in taki obiski nam bodo veliko koristili v našem praktičnem življenju.»

Zato, tovariši iz Celuloze, navsvidenjel in najlepša hvala za topel sprejem! N. I.

Praznik žena v Brežicah

V Sentenartu pri Brežicah so se žene lepo izkazale za svoj praznik in jubilej 50-letnice dneva žena. Pripravile so prav lepo prireditev v domu Svobode v opekarni Brežice. S sodelovanjem šolske mladine, tabornikov in malčkov iz vrta je proslava lepo uspela. Dvorana je bila polno zasedena, kar je dokaz zanimanja za take prireditve. K.

RAZPIS USLUŽBENSKIH MEST

Komisija za uslužbenske zadeve pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu razpisuje naslednja delovna mesta:

- 1. eno delovno mesto za uslužbenca II. vrste,
- 2. deset delovnih mest za uslužbenca III. vrste.

Razpisana delovna mesta so določena za izvajanje zakona o kmečkem zavarovanju.

Za uslužbenca II. vrste in za 4 uslužbencev III. vrste so delovna mesta pri Okrajnem zavodu v Novem mestu, za 2 uslužbenca III. vrste pri podružnici socialnega zavarovanja v Krškem ter po 1 delovno mesto pri podružnicah v Brežicah in Črnomlju.

Zaželena je nekajletna praksa v upravni ali pisarniški službi. Pravilno kolkovane ponudbe z opisom strokovne prakse in življenjepisom pošljite na Okrajni zavod za socialno zavarovanje Novo mesto najpozneje do 25. marca 1960.

Razpis ostane v veljavi do izpolnitve razpisanih delovnih mest.

KOMUNA PR' EKT MARIBOR

podjetje za projektiranje nizkih gradenj visokih gradenj urbanizma in komunalnih instalacij

PLETILJSTVO

»DOLENJKA« MIRNA PEČ

čestita za krajevni praznik vsem delavcem, kmetom in ostalemu prebivalstvu Mirne peč!

1313 rešitev!

Do 27. februarja smo prejeli 1313 odgovorov na nagradno križanko »Deset let Dolenjskega lista«, v nedeljo, 6. marca pa je komisija naših novomeških naročnikov izbrala 20 razpisanih nagrad. Stevilke izbranih križank je vkel mal Milanček, v komisiji so pa bili naročniki Elka Potrvinca, Alojz Keglovč in Ema Zupanc. Splošna ugotovitev komisije: križanka je bila tokrat sorazmerno zelo lahka, zato je bila tudi večina rešitev pravih. Izbrani so bili:

Z DENARNIMI NAGRADAMI: 1. nagrada — 6000 dinarjev prejme Frane Agnič, Partizanska pot 11, Crnomelj; 2. nagrada — 4000 din: Dragica Špehar, Zapudje 24, p. Dragatus; 3. nagrada — 2000 din: Pavla Osenk, Kotnikova 16, Ljubljana; 4. nagrada — 1000 din: Dervnišek Marjan, Glavni trg 4, Sevnica.

KNJŽNE NAGRADE DOBIJO: 5. Sušteršič Stefan, Smihel 45 pri N. mestu; 6. Butara Janez, dijak 4. r. gimnazije Novo mesto; 7. Gartner Jan, Trebnje 1; 8. Repše Marica, Birna vas 7, p. Sentjanž na Dol.; 9. Vovk Alojz, Most št. 4, p. Mokronog; 10. Kotalj Marija, Glavni trg 18-II, Novo mesto; 11. Lisec Tončka, Jugotanih Sevnica; 12. Cerar Metka, Rožna dolina cesta 20/79, Ljubljana; 13. Milka Jenčič, Ljubljana, Zupančičeva 3; 14. Ušenič Ivan, Paderšičeva ul., Novo mesto; 15. Perčič Roman, Senovo št. 80; 16. Mohorko Maria, Kanizarica, p. Crnomelj; 17. Zoran Guštin, Ljubljana, Staničeva 6-I; 18. Malnarš Ivanka, Semič 5; 19. Drobne Franc, Šmarje 47, p. Sevnica; 20. Robič Jože, Ulica JNA 12, p. Kruševac, Srbija.

Novomeške naročnike prosimo, da dvignejo nagrade v upravi lista, drugim izbrancem pa smo denar oziroma knjige poslali po pošti.

REŠITEV KRIŽANKE

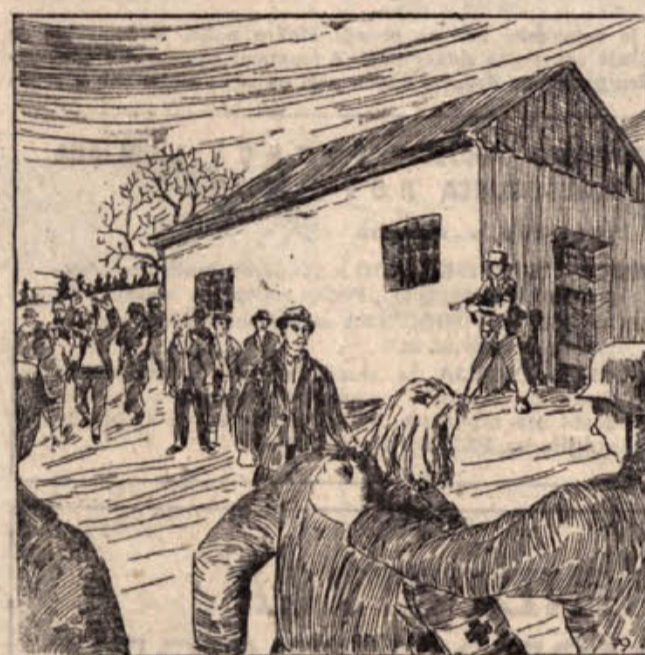
Vodravno: 1. Napovedovalec, 12. Dolenjski list, 24. Oregon, 25. posinoviti, 26. akvarel, 27. vatec, 28. poltrian, 29. motel, 31. Imam, 32. Ni, 33. orel, 34. Sora, 35. Ikar, 37. znamenje, 38. Eilan, 41. tak, 42. Japonska, 44. udariti, 45. riziota, 46. et, 49. lunik, 50. La, 51. stanarica, 52. liti, 54. Nagasaki, 55. planet, 56. maske, 57. eks, 58. slabo, 60. gorat, 61. ubit, 62. L. I., 64. ona, 65. lojim, 68. roj, 70. Novo mesto, 78. Senovo, 82. meja, 83. NB, 84. minimalke, 85. p. e. 86. oca, 87. nona, 88. od, 89. organ, 91. denar, 92. sova, 94. Atlas, 96. čuk, 98. Miro, 99. Betti, 100. Hototot, 102. okolišar, 105. ura, 107. Maša, 109. Atla, 110. kvartir, 111. ledina, 114. taster, 116. Cezar 118. titan, 120. JLA, 121. Andi, 122. šipa, 123. atakirati, 124. Ira.

Navpično: 1. Novotek, 2. Ararat, 3. petek, 4. ogel, 5. vol, 6. en, 7. oporoka, 8. volan, 9. asl, 10. lirika, 11. enaka, 12. cona, 13. dim, 14. otomane, 15. literat, 16. naletim, 17. Jernej) Klopitar, 18. avit, 19. Ramor, 20. Ira, 21. imežni, 22. li, 23. trinajst, 28. popis, 30. emir, 32. natikati, 34. Sana, 36. ruta, 38. Nina, 40. loterija, 42. Jugotanih, 43. sil, 45. dan, 47. Ilegalen, 48. Labin, 51. al, 52. Ana, 54. naboj, 59. LU, 63. Crnomelj, 66. oblaki, 67. med, 69. Obrt, 71. on, 72. Videm, 73. ometati, 75. Ela, 78. kirihati, 77. te, 78. Sevnica, 79. NO, 80. osat, 81. vat, 82. Mosor, 84. Maori, 85. poet, 87. nakana, 88. Oka, 90. gruda, 92. stara, 93. atlet, 95. lov, 97. učiti, 101. oaza, 103. lili, 104. Nina, 106. Ana, 108. TSS, 110. kri, 112. el, 113. AN, 115. ep, 117. ak, 19. ar.

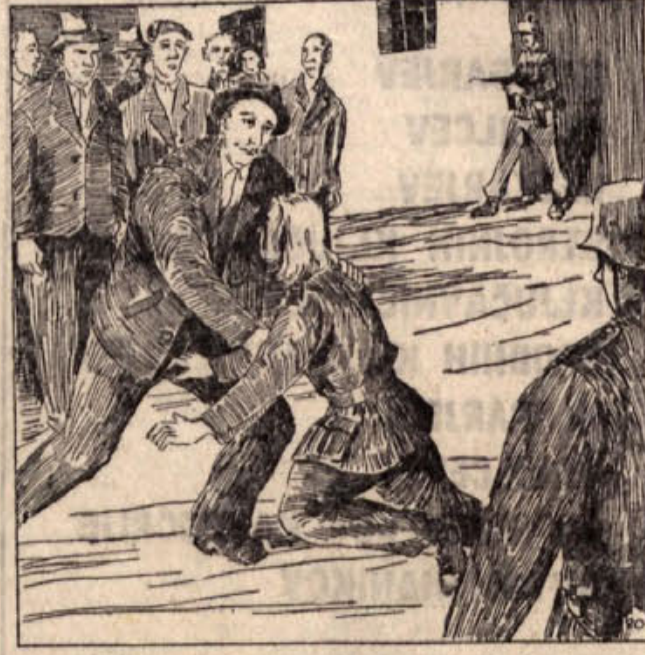
77. Eden izmed fantov je planil kvišku in se pognal proti gozdu. »Halt!... halt!« so vpili Nemci za njim in hkrati že streljali. Begunec je sredi teka obstal, se zgrabil za prsi in počasi padel. — Drugi so obsedeli, odreveneli od iznenadenja in groze.

78. Mohor je počasi vstal in krenil proti hiši. Surov, močan vojak mu je pritisnil puško pod brado in ga potisnil nazaj. Nato so s puškinih kopitih spravili begunce na noge, jih vzeli medse in gnali proti vinogradom. Ko so krenili, se je žena pognala za Mohorjem. Toda vojak, ki je hodil zadaj, jo je pahnil, da je padla na obraz.

79. Ob velikem zidanem bramju so se ustavili. Nemecev je mrgolelo po vseh poteh in stezah. Pobrali so moške po njih in vinogradih ter jih gonili skupaj. Kmalu je bilo tam zbranih kakih petnajst na smrt preplašenih mož in fantov. Od nekod so privedli vso krvavo in pretepeno partizanko, bolničarko z znakom rdečega križa na rokavu.

80. Surovo so jo pahnili k ostalim. Opetekla se je in padla. Obležala je b Mohorju, ki se je presenečeno zdrnil. Anka: »Kje so pa tebe dobili?« »Mohor, vi ste? Grozno je bilo! Zajeli so ranjence in jih poklali pred mojimi očmi. Ne vem, kaj zdaj nameravajo z menoj.«